

Rural Development Paper-VI (Laws related to rural development) Q.P. Code:00000617

[Time:3Hrs]		[Marks:100]
Please check whether you have got the right question paper.		
N.B:	1. All questions are compulsory. 2. All questions carry equal marks. 3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.	

Q.1		Attempt any two questions of the following.	
	A	Explain the purpose and structure of Panchayat Raj in India.	
	B	Discuss the provisions regarding Mumbai Gram Panchayat Act, 1958.	
	C	Discuss the various provisions in Maharashtra State Zilla Parishad and Panchayat Samiti Act 1961.	
Q.2		Attempt any two questions of the following.	
	A	What is meant by “Land Reform”? Explain the main provisions in land reform system in India.	
	B	Explain the important provisions of the Tenancy Act.	
	C	Briefly explain the Agricultural Land Consolidation Scheme.	
Q.3		Attempt any two questions of the following.	
	A	Explain the functions and duties of Forest Rights Committee.	
	B	Discuss the various provisions to Gram Sabha under the PESA-1996.	
	C	Write detail note on Bio-diversity Act.	
Q.4		Attempt any two questions of the following.	
	A	Define term RTI. Explain the importance of Right to Information.	
	B	State the various features of Right to Information.	
	C	Explain the procedure to file the application under Right to Information.	
Q.5		Attempt any two short notes of the following.	
	A	Duties and Powers of Sabhapati	
	B	Bio-diversity Act	
	C	Features of Co-operation Act	
	D	Provisions of land Ceiling Act	

[वेळ: ३तास]		[गुण: १००]
कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.		
सूचना:	१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. २. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. ३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्यमजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ घ्यावा.	
प्र. १	खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा	
अ	भारतातील पंचायत राज्याचा उद्देश आणि रचना स्पष्ट करा.	
ब	मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम, १९५८ बाबतच्या तरतुदींची चर्चा करा.	
क	महाराष्ट्र राज्य जिल्हा परिषद आणि पंचायत समिती अधिनियम १९६१ मधील विविध तरतुदींची चर्चा करा.	
प्र. २	खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.	
अ	"जमीन सुधारणा" म्हणजे काय? भारतातील जमीन सुधारणा प्रक्रियेतील मुख्य तरतुदी स्पष्ट करा.	
ब	कुळ कायद्यातील महत्वाच्या तरतुदी स्पष्ट करा.	
क	शेतजमीन एकत्रीकरण योजनेविषयी थोडक्यात माहिती सांगा.	
प्र. ३	खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.	
अ	वनहक्क समितीची कार्ये आणि कर्तव्ये स्पष्ट करा.	
ब	PESA-१९९६ अंतर्गत ग्रामसभेच्या विविध तरतुदींवर चर्चा करा.	
क	जैवविविधता कायद्यावर तपशीलवार माहिती लिहा.	
प्र. ४	खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.	
अ	RTI शब्दाची व्याख्या करा. माहितीच्या अधिकाराचे महत्त्व समजावून सांगा.	
ब	माहिती अधिकाराची विविध वैशिष्ट्ये सांगा.	
क	माहितीच्या अधिकाराखाली अर्ज दाखल करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.	
प्र. ५	टिपा लिहा (कोणत्याही दोन)	
अ	सभापतीची कर्तव्ये आणि अधिकार.	
ब	जैवविविधता कायदा.	
क	सहकार कायद्याची वैशिष्ट्ये.	
ड	कमाल जमीन धारणा कायद्याच्या तरतुदी.	